

השבת של רבי נחמן עברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב' סז)

טוב להגיד ולשיר **גַּחַן גַּחַן גַּחַן עֲאוּבֵן** לחכות לכל הישועות

וזה בחינת "וצו את יהושע וחזקהו". ונאמר: "אותו חזק כי הוא ינחילנה". כי דייקא אחר הסתלקות משה, זכה יהושע להכניס את ישראל לארץ. ובוזה פעל לדורות, שאפילו בעקבות משיחא, בתקף התגברות הסטרא אחרא, עד שיהיו מכרחים הצדיקים אמתיים שהם בחינת משה להסתלק מן העולם, חס ושלום - שזהו הצרה הגדולה מכל הצרות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: שקולה מיתת הצדיקים כפליים כחרבן בית המקדש. ועל כן באמת, צריכין לבכות ולקונן על זה הרבה בכל יום בחצות לילה, ומכל שכן בין המצרים. אך אף על פי כן, "ואתה מרום לעולם ה'", כי דייקא על ידי זה תצמח הישועה והגאולה ויתהפך אבלנו לששון, כי "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם". כי דייקא על ידי הסתלקותם, ממשיכין הארה גדולה לתלמידיהם, עד שעל ידי זה תהיה הגאולה. (הלכות נטילת ידים לסעודה - הלכה ו, אותיות פא פב פד לפי אוצר היראה - צדיק, אות לד)

שבת דברים **ויהי בארבעים שנה ... (דברים א, א)**

מובא בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא על משה רבנו עליו השלום: ובגין דהוית חשיב בחייך דאלו הוה אפשר לך הוית מהדר כלא עלמא תחות קדשא בריך הוא וכו', עיין שם, שמבאר שם גדל מעלת משה בשביל זה שהיה חושב כל ימיו, שאלו היה אפשר לו, היה מחזיר כל העולם לה' יתברך. נמצא, שאפילו משה רבנו עליו השלום, עיקר מצות תוכחה היה מקיים על ידי הרצון שהיה כוסף תמיד להחזיר כל העולם למוטב, ועל ידי זה זכה למה שזכה.

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל, שאין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתתו, שכן משה לא הוכיחן אלא סמוך למיתתו, וכן יעקב אבינו וכו', היינו כי עיקר התוכחה הוא על ידי הרצון. ועל כן, עיקר התוכחה הוא רק סמוך למיתתו, שאז מתחילין להכלל ברצון ואז מאיר בו הרצון ביותר, מחמת שהוא סמוך להסתלקות. כי ההסתלקות של הצדיק הוא שיהיה נסתלק ונכלל בבחינת רצון, כמו משה רבנו עליו השלום, שנכלל בשעת מיתתו ברעוא דרעוין כנ"ל. ומחמת שסמוך למיתתו מתחיל להאיר בו בחינת הרצון, על כן אז דייקא יכול להוכיחם. כי עיקר הערבות, מה שכל אחד ערב בעד חברו וצריך להוכיח את חברו, ובאמת מי יכול להוכיח את חברו?

כי אינו יודע מה שחסר לחברו, וגם מי יודע אם חברו ישמע לדברו; ואפילו אם ישמע, מי יודע אם יוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר ולשוב אליו יתברך. על כן עיקר קיום מצוה זאת הוא על ידי הרצון, שיהיה רצוננו חזק מאד לראות בטובת חברו ובטובת כל ישראל טובה אמיתית ונצחית, שיזכר כלם לשוב אליו יתברך באמת. וכמו שהאדם בעצמו בודאי ראוי לו שלא ירצה שום רצון אחר, רק לזכות להתקרב אליו יתברך, שרק זה הוא טובה והצלחה אמיתית, וחוף מזה הכל הבל, כמו כן מחייב כל אחד לאהב את חברו וכל ישראל כנפשו, ולהתגעגע ולכסף שיזכו כל ישראל להתקרב אליו יתברך, ובתוך כך אם אפשר לו לקיים מצוה זאת של תוכחה בפשיטות לדבר עם חברו ביראת שמים, בודאי מה טוב ומה נעים, כי כל אחד מחייב לדבר עם חברו ביראת שמים, אבל העיקר הוא הרצון. (הלכות ערב, הלכה ג', אות לא לפי אוצר היראה - תוכחה, אות ז)

(ספר אג"י הנחל ב' - מכתבים עו-עח)

עכוב

לבי ובשרי, המוכן לבוא באש ובמים על האמת האמתית האהוב עליה אהבה ללא גבול בעבותות אהבה בל ינתק לעולם, וזכה להיות עבד נאמן בבית גנוי של הצדיק, האוצר האמת, שמגלה אלקותו יתברך לכל באי עולם, ושואב מימי תורתו ורמזיו לרוות צמאון נפשו ולהשקות בהם נפשות ישראל היקרים המְשֻׁלְכִים ומתגוללים בראש כל חוצות, שזהו עיקר הרפואה וההצלה מכל מיני חצים וסמים ארסיים, מרוח שטות וטעות של המיונות ואמונות כזביות, שמביאים את העולם לתוהו ובוהו. אשרי חלקך אצל הצדיק, שגלה אורות חדשות נפלאות ונוראות שמגלים אלקותו יתברך לכל באי עולם.

צריך לשמר בשר הגוף שלא לקלקלו, שלא לקלקל צלם דמות האדם שכלול מכל העולמות ויש לו כח בכל אבר ואבר מראשו ועד רגליו ובכל חלק מבשר גופו להמשיך העולם לה' יתברך, כי כל חלק מחלקי גופו מְיָחַד כנגד חלק מחלקי עולם וכנגד כמה נפשות, כי אין שום שיערה באדם וכן אין בו שום גיד ושום חתיכה מחלקי בשרו ועורו שאין תלוין בו כמה וכמה נפשות ועולמות, ויכולין להחזיר כל העולם לה' יתברך כפי מה שזוכה להאיר האמת באורי התורה בגופו וכו'.

כל אחד מישראל יש לו כח להחזיר כל העולם בתשובה ולקשר ולהעלות כל העולמות לה' יתברך, כי הוא כלול מכל העולמות, כי נשמתו מן העליונים וגופו מן התחתונים, ועל-ידי התקשרות נפשו בגופו הוא יכול לקשר כל העולמות לקרבתו לה' יתברך. וכשנסתלק, ונפשו עולה למעלה וגופו נשאר למטה בתוך הארץ, זה בחינת קלקול השלום שהיה בין נשמתו וגופו בחיים חיותו, כי התחברות הנשמה והגוף זה בחינת שלום, כי עיקר השלום הוא בין שני הפכים, והנשמה והגוף הם שני הפכים, וכשהם מְקֻשְׂרִים יחד בחיים חיותם זה בחינת שלום וכשנסתלק הנשמה מהגוף זה בחינת קלקול השלום.

אבי אב הרחמן, אב החסד, הושיעני ועזרני מהרה וחמל עלי בחמלתך הגדולה ובחנינותיך האמתיים, ולמדני והורני באיזה דרך באיזה אופן באיזה זכות באיזה עצה ותחבולה אזכה אנכי גם-כן להשיג השגת אלקותך אשר לכך נוצרתי, כאשר אתה ידעת כי לא נבראתי בעולם השפל הזה אלא כדי לרדף אחר התכלית הטובה הזו, להשיג השגת אלקותך יתברך.

רבונו של עולם, אתה ידעת גדל התרחקותי מהשגת אלקות, כי לא די שלא נזהרתי לקיים כל דברי תורתך ומצוותיך אשר על-ידם זוכין להשיג אותך, אף גם עשיתי מה שעשיתי ופגמתי מה שפגמתי וקלקלתי מה שקלקלתי והרע בעיניך עשיתי בשאט נפש בודון ובמעל, עד אשר תרחקתי ממך כמו שנתרחקתי בתכלית תכלית הרחוק, כי על-ידי כל חטא ועוון ופגם קלקלתי צנור ושביל ונתיב של החכמה והבינה, אשר על-ידם הייתי יכול להשיג השגת אלקותך, עד אשר ברב עוונותי המְרַבִּים מאד בלי שיעור וערך ומספר וכבדו מחול ימים ורבו מעפר הארץ, על-ידי זה קלקלתי והרסתי והחרבתי כל מיני צנורות ושבילים ונתיבות החכמה הקדושה והחרבתי הדרכים אשר על-ידם משיגין אותך...

אתו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל ... (דברים א, לח)

כל מה שהצדיק עולה למעלה יתרה וממשיך מקיפים עליונים יותר, הוא יכול להאיר ביותר בדרי מטה, בחינת הדעת של "מלא כל הארץ כבודו". ולפעמים מתגברים הפגמים של ישראל כל כך, עד שגם הצדיק הגדול בעצם השגתו אי אפשר להאיר להם הדעת האמת כי אם על ידי הסתלקותו, חס ושלום, כי הוא מְכַרַח לעלות בעלויות גדולות כל כך (בשביל תקון נפשות ישראל), שאי אפשר לעלות לשם כשהוא מְלַבֵּש בגוף עדיין בזה העולם. ועל כן הוא מְכַרַח להסתלק, ואז עולה למקום שעולה למקום עליון ונורא מאד, ומשם מאיר לתלמידיו הדעת האמת עד שידעו הכל אפילו הנופלים והירודים מאד, כי "מלא כל הארץ כבודו", עד שישובו אליו יתברך באמת על ידי זה, וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל: מיתת צדיקים מכפרת.

ומבחינה זו נמשך בחינת הסתלקות משה רבנו עליו השלום, כי על ידי פגמי ישראל ועיקר על ידי המחלקות והנסיונות, לא היו יכולין ליכנס לארץ ישראל ששם עיקר התגלות הדעת הנ"ל כי אם על ידי הסתלקות משה, ואז עלה ונכלל בבחינת רעוא דרעוין תכלית המדרגה העליונה. ומשם האיר לתלמידו יהושע בחינת הלמוד של "מלא כל הארץ כבודו", שזה בעצמו בחינת יהושע - בחינת השגת התלמיד, שהוא בחינת התחזקות.

(לקוטי עצות – תלמוד תורה, סימנים ס"ט) אפילו אדם פשוט, אם ישב עצמו

עצות ותפילות

על הספר ויכתל על אותיות התורה היטב, יכול לראות חדשות ונפלאות. רק שלא יעמיד הדבר לנסיון, עיני פנים (לקוטי מוהר"ן, סימן רפא).

צריך האדם לחטף ולגזל עתים לתורה מתוך הטרדא והעסק. כי אפילו מי שיש לו עסקים וטרדות רבות, אף על פי כן אי אפשר שלא יוכל לחטף ולגזל לעצמו איזה שעה ביום לעסק בתורה (שם, סימן רפד).

חיוב גדול על כל אחד מישראל ללמוד בכל יום ויום שיעור פוסק ולא יעבר. ואפילו בשעת הדחק כשאין לו פנאי או שהוא בדרך, אף על פי כן על כל פנים ילמוד איזה סעיף שלחן ערוך באיזה מקום שהוא, אפילו במקום שאינו עומד שם בסדר ללמודו בשלחן ערוך, באופן שכל ימי חייו לא יצא יום בלי ללמוד שלחן ערוך. ובשאר הימים כשאין שעת הדחק ילמוד כסדר כל הארבע שלחן ערוך עד שיגמר כלם, ואחר כך יחזור ויתחיל ללמוד כסדר כל ימי חייו, והוא תקון גדול מאד לברר ולתקן כל הפגמים שפגם על-ידי עוונותיו, כי על-ידי למוד פוסקים מבררין הטוב מהרע שהוא כלל כל התקונים (שיחות הר"ן, סימן כט).

על-ידי למוד שלחן ערוך, זוכה להיות בעל הבית ומושל על הארץ, ועל-ידי זה זוכה להקים שערי גן עדן, ולהשיג על-ידי זה חכמה עלאה וחכמה תתאה שהוא עיקר תענוג גן עדן (לקוטי מוהר"ן, סימן רפו).

התינוקות של בית רבן, כשהם מתחילין לקרות בתורה הם מתחילין מן ויקרא, כי משם הם מקבלין הבל פיהם שאין בו חטא על-ידי צדיקי הדור (לקוטי מוהר"ן, סימן רפב).

למוד הלכות בפרט כשזוכין לחדש בהם, זה בחינת שעשוע עולם הבא, ועל-ידי זה באה הולדה בנקל ונצולין מכל הצרות (ח"ב ב). על-ידי שמבטלין תלמידי חכמים מלמודם, על ידי זה נעשה חולה על רגליו (שם). ... ובכן, תזכני ברחמיך הרבים ובחסידיך הגדולים, שאזכה ללמוד הלכות בכל יום ויום חק ולא יעבר כל ימי חייו, ולא יעבר אצלי יום אחד בלי ללמוד הלכות, עד שאזכה על-ידי ההלכות לשעשוע עולם הבא לדעת ולהכיר אותך תתברך לנצח, ותעורני שאזכה לברר פסק ההלכה באמת, ותהיה עמי תמיד, ותמשך עלי חסד חנם חסדי דוד הנאמנים. ואזכה לאסוקי שמעתא אליבא דההלכתא, עד שאזכה מהרה לידע כל ההלכות של כל מצות התורה על בוררין ואמתתן, ולחדש בהם חדושין אמתיים ותשפיע עלי דעת שלם דקדשה, עד שאזכה לדעת ולהכיר אותך באמת ולהיות סמוך וקרוב אליך ולהודות לך ולברך תמיד, ולהתדבק אליך באמת בעולם הזה ובעולם הבא מעתה ועד עולם. (לקוטי תפילות ב' – מתוך תפילה ב')

(ספר ימי מוהר"ן ב' – קע-קעב) ... והנה זה היום יום

סיפור

חמישי נצבים, ועדיין אנו עומדים סמוך לעיר הנוכרת לעיל, וראש השנה סמוך לבוא ביום שני הבא עלינו לטובה, השם יתברך ירחם עלינו שנוכה לבוא למקום מנוחה בימי ראש השנה הבא עלינו לטובה וזאת נחמתנו שתהילה לאל, יש לנו שופר על הספינה וגם תהילה לאל יש בינינו יותר ממניין עשרה, וה' הטוב בעינינו יעשה:

אחר כך, ירדו קצת אנשים מאתנו לתוך העיר, ואז נודע שזאת העיר הוא סאקיס, רק קצת קורין אותה סיאה ושם קנינו מעט ענבים ושאר דברים קטנים לאכילה וביום ששי הביאו לנו מהעיר שלשים לחם, ושני אקיס ענבים מה שנתנו מעט הישראליים שנמצאו שם, כי באמת דרו שם ישראלים, רק בעת המלחמה ברחו רבם, ולא נשארו שם כי-אם מתי מספר: והנה בעת שעמדנו שם אצל העיר סאקיס הנוכרת לעיל, אמר לנו הקפיטאן שהוא יעמד שם עד יום שני שהוא ראש השנה גם רצה לקבל ארבעים ישמעאילים על הספינה ובתוכם אדון פאשי, ומחמת זה הצר לנו ישיבתנו בהאמבר שישבנו שם בתחילה בהרחבה ועתה כשרצה לקח הישמעאילים, הכניס המחצה המפסקת הרבה לתוך גבולנו ועל ידי זה היה צר לנו המקום ונעשה כמה מחלקת בין אנשי הספינה מחמת דחק המקום שהצרכו רבם לשנות מקומם. גם היה לנו צער מה נעשה בראש השנה איך נוכל להתפלל ולתקע שופר בין הישמעאילים שדרכם להקפיד קפידות הרבה מאד, גם שארי יסורים שהיו מגיעים לנו חס ושלוש אם היו על הספינה. אבל השם יתברך רחם עלינו ובלבל העסק שלהם, וסבב סבות לטובה עד אשר לבסוף לא קבל אחד מהם כלל:

ידידי כנפשי, המשכיל והנערץ, החושב מחשבות ותחבולות להגדיל ולפרסם את שם הצדיק שהוא בחינת רוחו של משיח, המשבר ומכניע ומשפיל ומבטל כל הגאווה והממשלה של המנהיגים המפרסמים של שקר המדברים לשון הרע על הצדיק והנלוים אליו ומסתירים ומעלימים אור הצדיק האמת ומפרידים בין כנסת ישראל ובין הצדיק, ועל-ידי זה העולם מתקטר אמונה ונתרבים כל ספרי המינים והמחקרים הנוטים לצד מינות וכפירות שמטילים שואה ואיבה בין ישראל לאביהם שבשמים.

כל הטענות והשקרים נמשכים מבחינת קלפת עמלק שהוא עיקר בחינת השקר והרע והטמאה והשטן והיצר הרע, והוא שרש ההטעאות שבעולם, ועל-כן נצטוונו לזכר מעשה עמלק ולמחות שמו וזכרו מן העולם, כי זה עיקר הגאולה השלמה, הגדלת שמו יתברך על-ידי בטול השקר והטעות והתגלות האמת בעולם.

אנחנו עתה בדור הזה אצל הקצה והסוף של ישראל, במקום שגבול ישראל כלה, ששם מסיים קדשת ישראל, שמשם ולהלאה אין מתפשט קדשת ישראל, ועל-כן צריכין שמירה גדולה שלא נכשל, חס ושלוש. אבל אף-על-פי כן לא יוכלו להזיז אותנו, חס ושלוש, מקדשתנו. כי אנו תקיפין בדעתנו, ובדעה בודאי לא יוכלו להזיז אותנו, לבלבל דעתנו בדעות שטות שלהם, כלל כלל לא. כי מצד הנשמה, היינו מצד הדעת, בודאי אנו תקיפים ולא זיקו לנו כלל, חס ושלוש.

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

... הוא מצא אותי בטבריה, אחר כך נעשה כולם מתנגדים על רב צבי רוזנטל, הוא היה תלמיד של החפץ חיים, ולא השיגוהו על זה, אני אמרתי לו שעניין רבנו הקדוש זה עניין שנעלם מאד מהעולם, ואם אתה תכניס את מוחך ואת לבך בהדיבורים של רבנו, יהיה נעשה ממך עניין אחר לגמרי... כשהוא אמר: "אני רוצה להיות ברסלב", והחותן שלו ואשתו לא רצו, אז הוא הלך לירושלים, הוא השאיר את חותנו ואת אשתו, והוא הלך לירושלים, היה לו ילדים קטנים, הוא הלך לירושלים, רגלי. "אני לא יכול להיות בטבריה, הם לא רוצים להשאיר אותי להיות ברסלב, אז אני מוכרח ללכת לירושלים לרב שלמה ווקסלר..." אבל הייתי בסכנה גדולה, הם רצו לתת לי מכות גדולות, (השיטר) אמר לי: "תקבל מכות עד שתגיד איפה הלך צבי רוזנטל, איפה הוא נמצא?"... "אני לא יכול להיות בטבריה, אני מוכרח לנסוע לירושלים". אני אמרתי להם, שישלחו לחפש אותו בדרך לירושלים, בעפולה, כי ראיתי שאני בסכנה, אמרתי להם, שישלחו לחפש בדרך לירושלים...

ומצאו את רב צבי בעפולה, והחייילים אמרו לו, שהוא יחזור לטבריה. הוא לא רצה. "אנחנו חייילים, אתה לא רוצה? אנחנו ניקח אותך!" הם לקחו אותו לטבריה, הם הביאו אותו לטבריה, ובבוקר הם לקחו אותו לרב משה קלירס, והוא עשה ניירות שיחתום עליהם, שהוא לא יעבור אצל רבי ישראל קרדונר ואצל ישראל בער. הוא חתם, כי היה בסכנה, הוא חתם, הוא אמר את השבועה... רב צבי ראיתי אותו בחלום, בחצות הלילה... אני הלכתי למקווה, הוא בא על ידי והוא דיבר איתי, אמרתי לו: "רב צבי, אתה חתמת, שאסור לך לדבר איתי ולעמוד על ידי, מה יהיה?" הוא אמר, שהוא עכשיו לא רוצה, לא ישמע לא לרב קלירס, יהיה מה שיהיה... אחר כך הלך איתי למקווה, במקווה באו אנשים וראו דבר כזה, אבל ברוך השם ניצלנו מהם... אחר כך ראיתי שזה היה חלום, לא מקווה ולא... רק שמעתי הבכיות של אשתו עליו, היא בוכה: "רב צבי נפטר", היא נשארה אלמנה עם ילדים קטנים, הילדים עכשיו בקרלין, אבל היה מעשה יפה, דודר דוד מספרים המעשה של רב צבי רוזנטל. הוא לא רצה ללכת עם החייילים, הם אמרו לו: "אנחנו ניקח אותך לאוטו", כך היה, הם הביאו אותו לטבריה, ואמרו לי שרב צבי הוא בטבריה, הוא קיבל מחלה והוא נפטר, הוא חתם על מה שכתב לו הרב משה קלירס, הוא קיבל מחלה על הריאה. אוי, המעשה של רב צבי רוזנטל הוא מעשה פלא, הוא לא אמר כלום, הוא לקח את הטלית ותפילין והלך להתפלל, אחר התפילה הלך לירושלים, ובשבת היה בעפולה, מוצאי שבת הם באו החייילים והביאו אותו לטבריה. הוא היה גיבור, אפילו אם הוא ימות, הוא יהיה ברסלב...